

СПОГАДИ ЖИТЕЛЬКИ СЕЛИЩА СЕНКЕВИЧІВКА ПОПЧУК ЄВГЕНІЇ ДЕМ'ЯНІВНИ

"Під час війни я жила у селі Колодежі, а до школи ходила в Сенкевичівку. Моїми товаришками були дві сестрички – єврейки. Одного дня вони прийшли до нас, ми розмовляли, бавилися і не зогляділися як наступив вечір. Неподалік їхнього дому жила моя бабуся, от я і пішла з ними, провела їх додому та відвідала бабусю, у неї ж і залишилася ночувати. Пригадую, коли зайшла до них до хати то у сусідній кімнаті побачила декількох чоловіків у чорному одязі, які молилися. Їх мама зраділа, що я провела її дочок і подарувала мені порцелянову брошку, пропонувала залишитися у них на ніч, та я відмовилася. А через день усі голосно обговорювали страшну подію, що трапилася у селищі – розстріл єврейського населення. Загинули і мої подруги, і вся їхня сім'я. Другого дня я ішла до школи, шлях проходив біля Клапштового лісу. Там я побачила довгу яму зі східцями. Вона була заповнена тілами вбитих людей. Пам'ятаю купу одягу ліворуч від могили, а справа лежали брошки та заколки до волосся. Казали люди, що коли могилу закопали, то земля ще довго ворушилася. На цьому місці вирости дерева, які мали червоні як кров листочки..."

(Джерело: Усна розповідь респондентки)

СПОГАДИ ЖИТЕЛЯ СЕЛИЩА СЕНКЕВИЧІВКА ПАНАСЮКА ВАСИЛЯ ПИЛИПОВИЧА

"Я ще був малим хлопчаком, коли почалася війна, але все добре пам'ятаю. Всіх євреїв селища і навколишніх сіл звезли в гетто. Воно знаходилося у двох місцях. Один табір був розташований там де зараз стара котельня школи а другий біля залізниці, де стояла тоді єдина хата Садовської Євдокії, зараз це територія бурякоприймального пункту Горохівського цукрового заводу. За колючий дріт зігнали сотні єврейських сімей. Кожного дня підвозили нові групи людей. Голод і холод, плач і стогін, розпач і молитви були постійними супутниками цих таборів. Декого з табору ще відпускали на годину, але попередньо ця людина повинна повідомити, до кого іде. До мого діда Юстима з цього табору декілька разів навідувався знайомий єврей Хайба. Та жоден єврей, чи-то з гетто, чи з відвідин, не наважувався, не наслідкувався на втечу, таким твердим було їх переконання, що то їхня доля.

Одного дня група селян з хутора Губинські Діброви з косами ішли до села Губин косити траву. Біля ліска, а це недалеко від гетто, їх перестріли німці і поліцаї, які хотіли заставити їх копати могилу. Після довгих пояснень і прохань хуторян, на диво, відпустили. Хто копав яму невідомо, можливо німці заставили чоловіків -євреїв викопати собі могилу. Величина ями-могили вражала: довжина більше як тридцять метрів, ширина близько трьох метрів та глибина до трьох метрів. В яму були зроблені східці, як у льох, її оточили німці з автоматами в руках. Машинами до ями підвозили з гетто людей. Розстріл тривав майже цілий день. Про жахливі страхіння розстрілів єврейського населення після війни замовчувалося, лише нагадував видовжений пагорб, який з часом зрівнявся з землею..."

(Джерело: Усна розповідь респондента)

СПОГАДИ ЖИТЕЛЯ СЕЛИЩА СЕНКЕВИЧІВКА СОЛОМОНЮКА ІВАНА ФЕДОРОВИЧА

"До війни у нашій місцевості, у Сенкевичівці, Губині, Шкліні, Угринові, Дубовій Корчмі проживало багато євреїв. Ми дружно жили з ними. Селище наше виникло як торгова станція, то ж завдяки євреям, торгівля йшла жваво. Коли почалася війна, німці розпочали проти них гоніння. Очолював німецьку комендатуру Ампель. За його наказом було взято на облік усіх євреїв, їх змусили на одяг нашити спеціальний знак, як "сонечко". Коли зустрінеш людину з таким знаком, знай що це єврей. Ми, хлопчаки, чули, що їх називали ще "юдами". А потім на території Сенкевичівки німці обгородили дві території гетто. Туди почали зганяти євреїв з усіх навколишніх сіл і з самого селища. А у жовтні їх усіх розстріляли. Мене вразило те, що жоден з них не зробив жодної спроби втекти. Може вони не вірили, що їх чекає страшна смерть, а може надіялися на краще..."

(Джерело: Усна розповідь респондента)

ПАМ'ЯТНИК НА МОГИЛІ РОЗСТРІЛЯНИХ ЄВРЕЇВ У СЕНКЕВИЧІВЦІ

Посилання:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Pamyatnyk_evreiam_Senkevychivka_2017.jpg

(Джерело: Вікіпедія)